

ció de *Beni-aflà*; i com que el nom es repetia a Mallorca en aquesta última forma, tractarem juntament de tots dos i del valencià *Beniafèr*, que sembla d'origen igual o anàleg.

Beniflà, segons Cavanilles, era un poblet de 27 veïns a la ribera del riu d'Alcoi [Serpis], i molt menys gran que els veïns Almoines, Beniarijó i Potries (II, 146); tots ells regats per aquest riu, com dibuixà ell en un croquis (2a. ed., p. 184); poques notícies més en GGRV; i en SSiv. (p. 120), molt breument, que fou 10 annex de la parr. de Potries des de 1535, amb 30 cases de moriscos a la fi del S. XVI segons el *Beato*. Segons Lapeyre (36) tenia en els 5 censos del S. XVI, 20, 12 i 18 moriscos i 25 el 1609 (Reglà,¹ p. 118). Però hi hagué la variant *Beniaflà*, que és com s'ha de llegir 15 sens dubte en Ribelles i SSiv.²

Ja a priori tot estudiós de l'àrab veu que essent impossible en aquesta llengua tota inicial *Fl-*, només pot ser correcta la forma *Beni-aflà*, de la qual *Beniflà* és obvia i fàcil contracció.

Així ho trobem a Mallorca, almenys com antic. BENIAFLÀ alqueria antiga prop de Sencelles, que Quadrado (*Conq.*, 530) identifica amb *Beniafla* del *Rept.*, en la part de G. de Bearn; també tinc nota de *Beniafle* (o *-flé*) a Costitx (que és adjacent a Sencelles). 25

Quant a l'etim. de *Beniflà*, essent poble poc important, poc se n'ha escrit que sigui orientador. Julià Ribera, sense parlar-ne directament, junt amb NLL que coincideixen amb els de famílies àrabo-valencianes, diu lacònicament: «de los *Beniflà*, hubo un discípulo del célebre Abuamrú el-Mocri, de Denia» (*Disert. y O.*, II, 215). Forma que ja s'oposa a l'etim. del deficient llibret *Contr.*, p. p. Oliver a nom del seu oncle Asín: que vingui d'un *Beni-fállāh*, o sigui el mot conegut *fállāh* 'pagès'. No pot ser fonèticament: tant si s'ac- 35 centuava *fállāb* (conforme amb la norma vulgar de reular l'accent a la síl·laba penúltima tancada), que aleshores hauria donat *-fēla* (cf. *Binifélā* i *Binifélā*, vol. I, 139), com amb l'accentuació clàssica, en la vocal final, car llavors és inconcebible que es perdés la *é* davant d'una *l* doble (*PAlc* dona la pron. *fállāb* amb *a*, amb la qual encara és més evident la impossibilitat).

Més ens pot orientar un altre NL valencià parònim. BENIAFER poblet agre. d'Alcoleja prop d'Alcoi: «lugarcillo anexo a Alcoleja, 20 vecinos» que Cavanilles 45 (II, 146) posa baixant de Serrella, des de Confrides entre aquest i Benasau; SSiv. (103) donant la mateixa forma (si bé li prefereix una variant *Beniafé*): «case-rió de 200 [?] hab.: en 1535 se desmembró de Penáguila, erigido en parr. en 1574, con 6 casas de moriscos»; Lapeyre (p. 44) i Reglà li diuen *Beniafé*, amb 8, 6 i 12 cases de moriscos en els censos de 1563, 1602 i 1609.

ETIM. D'aquest conjunt dedueixo que es tracta de variants d'un nom de l'arrel *ʿfr* 'embrutar, cobrir de 55 pols, torrar, lluitar, desgraciar' (Dozy, *Suppl.* II, 143),³ fecunda en NPP, entre ells *ʿAffār* i *ʿAfri* (amb *ʿOfāri*) a Aràbia (Hess, 40b), i *ʿAfri* i *ʿAfer* a Algèria (GGAlg., 7), dels quals poden sortir *Beniafèr* i el mall. *Beniaflé*, *-aflà*, sense dificultat fonètica; majorment perquè, com 60

és ben sabut, els moriscos pronunciaven *l* i *r* com un fonema únic (*EntreDL* III, 166-7); quant a *Beniaflà*, li correspon el fem. *ʿAfrā* (Hess), si bé potser s'hi sumaren els noms algerians *Ifrāh*, *Aflāh* i *Ifrān*, *Ifrānī* també registrats a Algèria (GGAlg., 199).

¹ La grafia *Beniflax* que porta aquest pot ser err. lect. per *Beniflar*: és sabut que *x* i *r* són semblants en la lletra d'aquell temps. — ² SSiv. (p. 108) imprimeix l'errada *Beniatlà*: ho troba en el P. Ribelles (1765-1816), com a prop de Pedreguer, que és més al Sud, però ja no lluny d'Oliva i Potries, els pobles més meridionals de la comarca de Gandia, tocant amb Pedreguer-Dénia. — ³ Deriv. apel·latius: algerià *ʿafār* 'lluïta' Beaussier, *ʿafra* «pous-sière», *ʿafriya* «crête», Boqtor.

FLAÇA

²⁰ Nom de lloc que correspon a dues poblacions:

(1) Municipi del Gironès situat a la riba dreta del Ter, entre St. Jordi Desvalls i Mollet de Ter.

PRON. POP.: *flásá*, oït a Parlavà i Vilopriu (Casacuberta); *flásá* (*AlcM*, s. v.).¹

DOC. ANT. *Flactiano* 881 (Aebischer, *Études top. cat.*, 91); *masos de Flassano* 1017 (id.); *Flaciano* 1209 (id.); 1362 (Alsius, *Nomencl.*, 139); 1363 (*ACA, monacals: Sta. Maria de Ridaura*); 1379 (Alsius, *Nomencl.*, 139); *Flaçan* 1359 (*CoDoACA* XII, 104); *Flassan* (id., 98, 113); 1363 (*ACA, monacals: Sta. Maria de Ridaura*).

(2) Poblet del municipi conflentí de Serdinyà, cantó d'Oleta.²

PRON. POP.: *flásá*, oït a Conat i Noedes (1960); *flásá*, a Sallagosa (1959).

DOC. ANT. *Flazanum* 950 (Alart, *Bull. Soc. Agr. Sc.* x, 82); 968 (Abadal, *Eixalada*, 198); *Flazano* 950 (Aebischer, *Études top. cat.*, 91); *Flaçano* 1011 (id.); *Arnal Berenger de Flaça* 1117 (*Colle. Moreau* LXVIII, 100); *parrochia Sancti Marcelli de Flacano* 1163 (Aebischer, *Études top. cat.*, 91); *Flaçá* 1264 (Alart, *Priv.*, 262); *Flaciano* 1272 (id., 312); *Flassa* 1359 (*CoDoACA* XII, 116); *Flassiano* 1435 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 600). Mencions addicionals (Ponsich, *Top.*, 122): *Flassianum* 956, *villa Flacianum* 1140; *Flacianum* 1225, 1280, *Flassanum* 1280, *Flassiano* c. 1400, *Flassa* 1628.

ETIM. *FLACCIĀNU, derivat del NP llatí FLACC(I)US (Schulze, *Zu lat. Eigenn.*, 272, 426; E. T. C. I, 14).

Ultra aquests dos homònims catalans se'n troben diversos parònims al domini lingüístic occità: Mistral (*TdF* I, s. v. *Flassan*) cita *Flassan* (Vaucluse) i *Flassans* (Var), mentre que Lemoine (*Top. du Languedoc et de la Gascogne*, 138) esmenta els dos NLL *Flassan* i *Flassian*, aquell al terme de Limós i aquest al de Caunes (Aude).

En relació amb les mencions antigues en *Flaci*, *Flassi*- dels dos *Flaçá* catalans i el NL oc. *Flassian*, cal remarcar al terme de Valls (Alt Cp. Tarr.) una masia anomenada (*de la*) *Flásiána* (Ll. XLVI, 1), i, així mateix,